

Zastupitelé schválili úsporný rozpočet
Ve městě se musíme chovat stejně jako v rodině
Z Kroměříže až do vesmíru

V Kroměříži 10. prosince zahájil první ročník desetidenního vánočního jarmarku s bohatým odpoledním programem. Hned první den se představila skupina Holki. Pro dobrou návštěvnost se nakonec jarmark prodloužil o dva dny a pořadatelé se domluvili na pořádání dalších ročníků.

Na titulní straně je výzdoba portálu zámku u příležitosti konání celodenního programu Advent na zámku.

Ve městě se musíme chovat stejně jako v rodině

Kroměříž je naším společným domovem, naším městem. Kráčela tudy historie a z každé zdi v centru města dýchá do dnešních dnů. Narodily se a žily zde osobnosti, které ovlivnily kulturu, vědu i další oblasti lidské činnosti. V Kroměříži žijeme pospolu ve dnech všedních i svátečních. Vzpomínáme s úctou a pokorou na ty, kteří nám naše město předali. Do budoucna bychom se měli dívat s odpovědností za další vývoj a s myšlenkou na klidný život budoucích generací.

Rok 2011 si nemůžeme malovat v různých barvách. Nebude pro město jednoduchý. Současná ekonomická situace nutí každého člena vedení města k uvážlivému zamyšlení nad všemi výdaji, současný stav je nutno měnit a úspory hledat na každém kroku. Zastupitelé města tak budou muset přijmout řadu nepopulárních kroků a opatření. Tato cesta je ale nutná. Jen praktický a rozumný přístup k hospodaření nás může přenést přes dnešní složitou dobu bez toho, abychom dále zatěžovali naše děti a vnuky.

Ve městě se musíme chovat stejně jako v rodině. I doma přece na základě možností pečlivě zvažujeme všechny činnosti a vybíráme ty, které jsou důležité pro zajištění života a které vnímáme jako podstatné. Je to vlastně „jednoduché“. Tak jako si doma můžeme pořídit jen to, co nám umožní rozpočet, i ve městě musíme velmi pečlivě zvažovat všechny aktivity. Každodenní šetření proto nemůže být jen prázdnou frází. Stane se skutečností, protože bez něj bychom nebyli schopni zajistit základní servis a služby pro Kroměřížany.

Mám velmi ráda své město a těší mne v něm žít. Vnímát krásu historického centra, setkávat se s lidmi, občas se zatoulat do

vlastních vzpomínek na to, co jsem zde prožila a prožívám. Žije se mi tu hezky a chci, aby tady chtěly mít své „doma“ i naše děti a jejich rodiny. Aby město mělo šanci dále se rozvíjet, nesmíme je dalším generacím předávat s neřešeným či stoupajícím dlouhým zatížením. Nelze zcela zastavit rozvoj, vynasnažíme se ale velmi pečlivě na pomyslných lékárenských vahách vážit význam nových aktivit a jejich efektivitu. Můžeme si totiž (v rodině i ve městě) dovolit žít právě na takové úrovni, kterou nám umožňují finanční prostředky a zaujetí pracovitých lidí. Pokud tuto úroveň odhadneme špatně, ublížíme nejen sobě, ale zejména těm, které máme rádi.

Kroměříž je jedním z nejkrásnějších měst v naší zemi. Je mi skutečně ctí, že mohu na příští roky stát v jejím čele. Jsem opravdu hrdá na to, že jsem se stala starostkou Hanáckých Athén a mým cílem je, abychom všichni společně tvořili naši současnost i budoucnost. Aby se město stalo jakousi širokou rodinou, zázemím pro každého obyvatele. Abychom se o sebe mohli opřít, uměli si naslouchat i přes odlišné názory, abychom se navzájem respektovali, ale také dokázali zvládat složité situace s nadhledem, smyslem pro humor a schopností si dělat radost. Nesmíme také ztratit pevné nervy, trpělivost a víru v lidské schopnosti, v sebe navzájem.

Do nového roku si nikdy nedávám žádná předsevzetí. Silvestrovská půlnoc pro mne není symbolem zlomu a velké změny. Ty totiž přicházejí v průběhu celého roku. Nejsem zvyklá ani bilancovat. Nový rok je pokračováním v životě i v práci. Přináší další dny, na které se má smysl těšit a starat se, abychom se měli dobře. A proto si dovolím popřát všem, kteří máme dobrou vůli, pokoj v roce 2011.

Mgr. Daniela Hebnarová,
starostka města Kroměříže

Rozpočet města Kroměříže na rok 2011 (v tis. Kč)

daňové příjmy	75 000
závislá činnost	55 500
samostatná činnost	12 500
z kapitálových výnosů	7 000
daňové příjmy právnícké osoby	48 000 48 000
DPH	117 000
poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	13 100
Poplatek komunální odpad	13 000
odvody za odnětí půdy a uložení odpadů	100
místní poplatky	4 600
poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	3 000
poplatek ze psů	800
poplatek za užívání veřejného prostranství	650
poplatek za ubyt. kapacit	100
poplatek za láz. a rekr. pobyt	50
ostatní odvody	2 600
odvod výtěžku z provozování loterií - platby VHP	1 500
příjmy za zkoušky odborné způsobilosti od žadatelů o ŘO	1 100
správní poplatky	10 500
daň z nemovitostí	15 000
Celkem	285 800
příjmy z vlastní činnosti	150
odvody příspěvkových organizací	10 000
Sociální služby města Kroměříže	8 000
školská zařízení	2 000

příjmy z pronájmu majetku	540
nájem školy Palackého	40
pozemky a ostatní majetek	500
příjmy z úroků a realizace fin. majetku	6 500
podíl na HV Biopas	6 000
příjmy z úroků	150
příjmy z úroků SFRB	350
sankční platby	3 500
ostatní nedaňové příjmy	304 334
návrh dotace na sociální péči a pomoc v nouzi	210 000
návrh dotace na výkon státní správy	35 455
návrh dotace na výkon zřizovatelské funkce	9 157
návrh dotace na školství	4 632
návrh dotace na výkon státní správy soc. služby, SPOD	3 000
návrh dotace Škola hrou	5 618
návrh dotace zvýšení kvality řízení	5 216
návrh dotace e-government	4 136
návrh dotace IPRMK	25 000
návrh dotace fin. vypořádání	620
odpadové hospodářství Ekocom	1 000
nekapitálové příspěvky a náhrady	500
příjmy z úhrad z dobývacího prostoru	50

splátky půjček	4 490
splátky nízkouročeného úvěru ze SFRB	3 190
splátky FRB	1 300

Celkem **329 564**

příjmy z prodeje dlouhodobého
majetku **1000**

neinv. dotace od rozpočtů ústř. úrovně

neinv. dotace od rozpočtů územní úrovně
1 500

neinvestiční náklady na žáky ZŠ 1 500

investiční dotace

Celkem **1 500**

příjmy celkem **617 864**

výdaje běžné

platy zaměstnanců a OOV **82 945**
platy zaměstnanců a OOV 82 800

platy kultura 100
projekty Zdravého města 45 503

povinné pojistné **28 670**
soc. zabezpečení 20 800
zdravotní pojištění 7 470
ostatní povinné pojistné 400

nákup materiálu **3 250**
vnitro 2 500
městská policie 400
kultura vč. KSP 130
Sbor dobrovolných hasičů 80
Zdravé město vybrané projekty,
Bezpečná komunita 60
stojany na kola 50
Klub důchodců 30

úroky **6 300**
SFRB 300
úvěr 6 000

energie **8 985**
vnitro 8 000
kino 650
SDH 150
městská policie 35
Klub důchodců 150

služby	89 944
vnitro	14 000
služby peněžních ústavů pojistné	950
odpadové hospodářství vč. MČ	31 000
hřiště, pískoviště, lavičky	800
hřiště, pískoviště, lavičky,	
veřejná zeleň v MČ	1 100
sečení trávy	
a likvidace rostlinných zbytků	4 200
sečení trávy hřbitovy	80
výsadba zeleně	500
studie zeleně	140
mobilní zeleň v centru města	180
ošetřování výsadby	1 500
hrabání listí	800
kácení a ořezy stromů vč. MČ	1 300
výsadba čestných hrobů	
a uzamykání hřbitova	200
služby veřejného osvětlení	9 900
služby veřejného osvětlení v MČ	2 300
montáž, demontáž a obměna vánočního osvětlení	400
čištění komunikací a likvidace plevele	6 000
čištění komunikací a likvidace plevele v MČ	500
zimní údržba vozovek, chodníků, veř. prostranství a zastávek MHD	6 100
zimní údržba voz., chodníků, veř. prostr.	
a zastávek MHD v MČ	300
kultura a cestovní ruch	1 200
HK Kroměříž věčné břemeno	650
posudky a geometrické plány (100 stavební, 300 mjpr)	400

právní služby	250
územně analytické podklady	500
provoz portálu ÚAP	115
studie, posudky, územní plán - odboru rozvoje	700
posudky odborů dopravy 100, životní prostředí 100	200
digitalizace archívu, mapy	
- stavební úřad	350
Digitální mapa Zlínského kraje	88
kultura - tisk a sazba Zpravodaje	300
likvidace divokých skládek v KM	200
likvidace divokých skládek v míst. částech	100
údržba Biocentra	250
deratizace	150
Městská policie	370
Zdravé Město vybrané projekty	160
služby peněžních ústavů	260
montáž a demontáž podia, vč. osvětlení	200
monitoring ovzduší, ochrana vod, stanovišť, ekologie, pr. služby 130	
nájemné 70 skládky, 15 městská policie, 50	
lávka, 5 parkoviště	140
nájemné Bajda, prodejny místní části	180
nájemné informační kanceláře VN č. 50	319
stojany na kola, půjčovné	55
zdravotní služby - preventivní prohlídky	74
pronájem tribuny	85
odborné prohlídky mostů	45

Klub důchodců	35
projekt Besip	50
Sbor dobrovolných hasičů	80
provoz vodovodů	3
údržba naučných stezek	35
poplatky za lek. potvrzení	
- odbor soc. věcí	20

ostatní nákupy	22 009
opravy chodníků	1 300
chodníky Koperníkova, Albertova, Zborovská	3 720
dlaždičské práce vozovek a chodníků	400
živičné práce	1 100
dopravní značení	800
dešťové vpusti	600
světelná signalizace	300
opravy mostů a čekáren	250
bezbariérové přechody	100
projekt Zvýšení kvality řízení	5 216
projekt e-government	4 866
vnitro opravy a udržování	1 500
cestovné vnitro, vč. účastnických poplatků	
300 programové vybavení vnitro	200
městská policie	500
fond starosty, pohoštění	300
kultura - mezinárodní kontakty	160
spoluúčast města na akcích	250
Sbor dobrovolných hasičů	80

Klub důchodců 10, odbor školství	40
Zdravé město	17 519

příspěvky a náhrady - ostatní výdaje	840
vnitro - poplatky, náhrady, věcné dary	200
kultura, cestovní ruch	450
pohřby zesnulých	150
Sdružení hasičů ČMaS	40 521

neinvestiční dotace podnik. subjektům	1 380
WAA invest - parkovací příspěvek	300
provoz veřejného WC	480
Informační kancelář	465
Okresní hospodářská komora	50
provoz kina	85

neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím	7 411
grantový systém	5 200
příspěvek na provoz Krok	1 800
Kroměřížsko pro sdružení cestovního ruchu	155
otevřené brány - farnosti	100
České dědictví Unesco	80
Sdr. historických sídel	31
členský poplatek Zdravé město	45 531

neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	50
Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje	50

neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	2 297
dopravní obslužnost	2 032

Sdružení obcí pro rozvoj Baťova kanálu 115
Mikroregion Kroměřížska 150 533

neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	74 018
ZŠ s právní subjektivitou vč. ŠJ a neinvestičních nákladů	19 000
MŠ s právní subjektivitou vč. ŠJ a neinvestičních nákladů	11 500
projekt Škola hrou	5 618
Sociální služby města Kroměříže	8 000
Knihovna Kroměřížska	9 800
Dům kultury provoz vč. účelových akcí	8 500
Správa majetku provoz sportovních zařízení	9 000
Správa majetku psí útulek	1 000
Správa majetku služby MŠ	300
Správa majetku provoz dětského dopravního hřiště	200
Správa majetku skládky, opravy v místních částech	200
SVČ Šipka	900

platby daní a poplatků	425
daně z převodu, vč. daně z nemovitostí	400
městská policie kolky, pojištění	25

sociální dávky	210 000
sociální dávky a příspěvky na péči	

neinvestiční transfery	2 000
příspěvky fond sociálních potřeb	2 000

Celkem 540 524

Investiční výdaje

pořízení dlouhodobého hmotného majetku celkem	36 900
výkupy pozemků	400
rekonstrukce objektu č. p. 3191	5 000
projektové dokumentace, studie, posudky	1 500
chodníky IPRMK	30 000

Celkem 36 900

Běžné výdaje 540 524
Investiční výdaje 36 900
Výdaje celkem 577 424

REKAPITULACE

Příjmy 617 864
Výdaje 577 424
Saldo příjmů a výdajů 40 440

Financování třída VIII.

Příjem: 1 400
v tom zapojení zůstatků BÚ 1 400

Výdej: 41 840
v tom splátky investičního úvěru KB 31 249
splátky investičního úvěru ČSOB 5 218
splátky investičního úvěru ČSOB 2 133
SFRB splátka jistiny nízkouročeného úvěru 3 240

Celkem: - 40 440

Rozpočet města Kroměříže je maximálně úsporný

Město Kroměříž již ví, s jakým rozpočtem bude hospodařit v příštím roce. Zastupitelé na posledním jednání v letošním roce 16. prosince schválili městský rozpočet na rok 2011. Radnice počítá s příjmy ve výši 617 milionů 864 tisíc korun a s výdaji 577 milionů 424 tisíc korun. Vzhledem k tíživému dopadu finanční krize je zřejmé, že kroměřížská radnice bude muset také v příštím roce maximálně šetřit.

Jak je z uvedených čísel patrné, rozpočet vykazuje asi 40 milionový přebytek. Ten ale město použije na pokrytí úvěrových splátek. Právě značné zadlužení dosahující sumy 197 milionů korun, jdoucí ruku v ruce s ekonomickou krizí, vede radnici k maximálním úsporám, a to na všech možných úsecích. „Šetřit se musí opravdu plošně na všech provozních výdajích nejen města, ale i městských příspěvkových organizací a obchodních společností. V rozpočtu v podstatě není jediná částka, která by byla vyšší než v letošním roce,“ upozornil vedoucí finančního odboru Radim Hlaváč.

Zatímco v roce 2010 se výdaje pohybovaly na úrovni 642 mil korun, v roce 2011 to bude jen zmíněných 577,4 milionu korun. Úsporný režim je patrný i z minima naplánovaných investičních akcí. „Kromě splátky za rekonstrukci radniční budovy v ulici 1. máje ve výši pět milionů korun počítáme pouze s jedinou větší investicí, a to s dokončením 30 milionové opravy chodníků a veřejných ploch v rámci projektu Integrovaný plán rozvoje města podporovaném evropskými fondy. Další investiční projekty zatím v rozpočtu nemáme,“ uvedl Hlaváč.

Úsporná opatření se ale dotknou také zaměstnanců radnice. Mzdové náklady pro rok 2011 jsou oproti letošnímu roku nižší o 3,5 milionu korun a radnice počítá s tím, že její řady v prvním čtvrtletí nového roku opustí až dva-

cet zaměstnanců. Šetření pocítí i organizace využívající dotačního systému města. Zatímco v letošním roce město na dotacích neziskovým organizacím rozdalo 6,5 milionu korun, v roce 2011 to bude jen 5,2 mil. korun.

-pz-

Zastupitelé se rozhodli šetřit i na svých odměnách

Úsporná opatření, která přijímá kroměřížská radnice od 1. ledna 2011, se dotknou také samotných zastupitelů, kteří přijmou některé funkce ve výborech a komisích města. Zastupitelům měst a obcí náleží za výkon jejich funkcí odměna, jejíž maximální výši určuje nařízení vlády. Zastupitelé si mohou odměny schválit v jakékoliv výši, avšak ne vyšší, než nařízení vlády dovoluje. Při souběhu několika funkcí se přitom v Kroměříži odměny doposud sčítaly, což mohla být v případě členství zastupitele v několika komisích či výborech dost zajímavá finanční suma. S účinností od 1. prosince tohoto roku sice zastupitelé opět schválili odměny neuvolněných členů Zastupitelstva města Kroměříže v maximální výši stanovené vládním nařízením, avšak při souběhu několika funkcí se již odměny sčítat nebudou. V usnesení doslova stojí, že „při souběhu výkonu několika následujících funkcí (předseda výboru zastupitelstva, předseda komise rady, člen výboru a člen komise) se poskytne pouze odměna za výkon jedné funkce, za niž podle rozhodnutí zastupitelstva náleží nejvyšší odměna“.

Podle vládního nařízení činí maximální měsíční odměna pro neuvolněné členy zastupitelstva u člena rady 2190 Kč, u předsedy výboru a komise 1990 Kč. Členu výboru a komise náleží 1650 Kč a členu zastupitelstva 510 Kč. Každému z nich navíc náleží příplatek 360 Kč stanovený podle počtu obyvatel města.

-pz-

Starostka přivítala prvního letošního kroměřížského občánka

Prvního kroměřížského občánka narozeného v roce 2011 přivítala v pondělí 3. ledna starostka města Daniela Hebnarová. Společně s místostarostou a senátorem Milošem Malým a vedením nemocnice mamince popřáli k této radostné události a předali šťastné rodině drobné dárky. Prvním miminkem a občanem města Kroměříž v roce 2011 je

Foto: P. Zrna

Kateřina Sofia Vašíčková, která se narodila 3. ledna mamince Markétě. Prvním letošním miminkem narozeným v Kroměříži je však Jitka Pečivová, narozená 2. ledna mamince Jitce, která ale pochází z Olomouce. Obě maminky a jejich děti starostka obdarovala květinami a drobnými hračkami, tu kroměřížskou navíc i finanční hotovostí.

Poplatky, nájemné ani jízdné v MHD se v novém roce nemění

Nová vyhláška o místních poplatcích začala v Kroměříži platit od Nového roku. Zdejší zastupitelé ji schválili na svém jednání ve

čtvrtek 16. prosince. Občané se ale nemusejí obávat, poplatky radnice nezvyšuje.

V nadcházejícím roce se v Kroměříži neočekává žádné zvýšení běžně vybíraných místních poplatků. Vyhlášku radnice vydala především proto, aby splnila zákonnou povinnost vyplývající z nového daňového zákona účinného od 1. ledna 2011, do něhož musely být zapracovány formální náležitosti. Dle zákona jsou města a obce oprávněny vybírat místní poplatky ze psů, za lázeňský nebo rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství, ze vstupného z ubytovací kapacity, dále poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, poplatek za provoz systému odpadového hospodářství a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku. Kroměřížská radnice vybírá pouze některé z nich. „V současné době město vybírá poplatky ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj a poplatek za odpady. Ani v jednom z uvedených případů nová vyhláška poplatků nezvyšuje,“ uvedl mluvčí radnice Pavel Zrna.

Na stejné úrovni jako dosud zůstává v novém roce i nájemné v městských bytech, konkrétně na 55 Kč/m², a beze změn zůstává i jízdné v MHD.

-pz-

Termíny jednání zastupitelstva

V roce 2011 se Zastupitelstvo města Kroměříže sejde na jednáních 27. ledna, 17. března, 19. května, 30. června a 8. září. O ostatních termínech zasedání zatím nebylo rozhodnuto.

Foto: -kam-

Radnice obdarovala seniory v domovech

Zdraví podporující vitamíny ve formě balíčku jižního ovoce, k tomu přání všeho dobrého a mnoho spokojených dnů rozdali v předvánočním čase radní Jarmila Číhalová a pracovníci Odboru školství, kultury a státní památkové péče 390 obyvatelům domovů pro seniory v Kroměříži U Moravy na Erbenově nábřeží, U Kašny na Riegrově náměstí, ve Vážanech a v Domově se zvláštním určením Strom života v Purkyňově ulici.

-kam-

Mikulášské posezení

V předvánočním čase mají lidé k sobě blíž. V Klubu seniorů na Starém pivovaře se na sv. Mikuláše konalo přátelské posezení s malými dárky a příjemnou kapelou z vlastních zdrojů.

Foto: M. Karásek

Gratulace z Prahy

Přátelé Kroměříže v Praze na svém posledním setkání v roce 2010 vzpomínali na vše dobré, s čím se setkali. Cestou Kroměřížského zpravodaje posílají srdečné pozdravy všem čtenářům a přejí vše dobré do nového roku 2011. „Gratulujeme nově zvolené starostce Mgr. Daniele Hebnarové, místostarostovi Mgr. Miloši Malému ke zvolení senátorem, všem členům Rady města Kroměříže i zastupitelům,“ uvádí se v dopise. Poděkování přišlo i na adresu redaktora Miroslava Karáska za zajímavé informace a za pravidelné posílání Kroměřížského zpravodaje do Prahy, vedení Muzea Kroměřížska, Klubu UNESCO Kroměříž a Švabinského kruhu přátel výtvarného umění. „Rovněž přejeme vše nejlepší i všem obyvatelům Hanáckých Athén i celého Kroměřížska.“

MUDr. Josef Kvapilík, předseda sdružení

Kroměříž se představí na Regiontoure v Brně

V polovině ledna patří brněnské výstaviště pravidelně cestování. Jubilejní dvacátý veletrh turistických možností v českých a slovenských regionech REGIONTOUR a 21. mezinárodní veletrh průmyslu cestovního ruchu GO proběhnou ve dnech 13. – 16. ledna. Jejich motto zní „Dovolená pro každého“. Kroměřížsko se představí v pavilonu „P“ ve společné expozici Východní Moravy spolu s Valašskem, Slováckem, Zlínskem a Luhačovicem. Tématem letošního ročníku jsou řemesla, tradice a zvyky na Východní Moravě.

Dominantou kroměřížského stánku bude Květná zahrada, ale v doprovodném programu se představí umění a zručnost košíkářů z Morkovic a Klub umění a řemesel z Holešova. Programy doprovodí cimbálo-

vá muzika Bukovinka z Bystřice pod Hostýnem. U jednotlivých pultů stánku budou pro odborníky v cestovním ruchu i pro veřejnost připraveny propagační materiály z Kroměříže, Chřibů, Morkovska, Chropyně, Holešova a Bystřice pod Hostýnem – novinkou je soubor turistických průvodců po jednotlivých oblastech regionu – Chřibů, Kroměříže a okolí, Holešovska a Hostýnských vrchů, který byl vydán ve spolupráci s Centrálou cestovního ruchu Východní Moravy. Kroměříž nabídne nový plán města s trasami a doporučenými pozoruhodnostmi pro turisty, soubor praktických informací pro ty, kteří do města zavítají, a kalendárium kulturních, společenských a sportovních akcí pořádaných ve městě. Návštěvníky veletržních stánků bude o prospěšnosti návštěvy Kroměříže přesvědčovat nová nápaditá grafika. Poslední ročník veletrhů GO a REGIONTOUR přivedl na brněnské výstaviště 33 595 návštěvníků ze 14 zemí.

Od 20. do 23. ledna bude Kroměřížsko zastoupeno na stánku Východní Moravy i na veletrhu cestovního ruchu ITF SlovakiaTour v Bratislavě.

Od 10. do 13. února se Kroměřížsko představí na dvacátém ročníku veletrhu cestovního ruchu Holiday World v Praze.

-kam-

Helena Chybová převzala cenu Zlínského kraje za přínos kultuře

Ocenění za významný a podstatný přínos kulturnímu rozvoji regionu Pro Amicis Musae, které od roku 2005 uděluje Zlínský kraj, z rukou hejtmána Stanislava Mišáka převzala archeoložka Muzea Kroměřížska Mgr. Helena Chybová, a to za soustavnou dlouholetou usilovnou práci na záchran-

Foto: Roman Bašta, Muzeum Kroměřížska

ných archeologických výzkumech a literární činnost, především pak za knihu „Kroměříž zmizelá a znovu objevená aneb Historie ukrytá pod dlažbou města“.

Tato kniha získala v VII. ročníku národní soutěže Gloria Musaealis první cenu v kategorii Publikace roku 2010. Helenu Chybovou na ocenění navrhl Jiří Stránský, ředitel Muzea Kroměřížska, kde archeoložka již 30 let pracuje.

Slavnostní ceremoniál se uskutečnil 30. listopadu ve zlínském Kulturním institutu Alternativa za přítomnosti hejtmána Stanislava Mišáka, náměstkyně pro kulturu Jindřicha Ondruše, primátora Zlína Miroslava Adámka, osobností kulturní sféry a také dalších nominovaných.

Helena Chybová od Zlínského kraje dostala cenu v podobě bronzové plastiky a rovněž finanční dar.

-rc-

Na sněhovou kalamitu doplatil autobus MHD

K nepříjemné komplikaci došlo v pátek 3. prosince odpoledne v Horních Zahradách, kde sjel mimo vozovku do příkopu autobus

MHD. V tu dobu byl autobus našťestí prázdný, takže během incidentu nebyl nikdo zraněn a bez zranění vyvázl také samotný řidič. Přesto na vozidle vznikla škoda odhadnutá přibližně na 200 tisíc korun. Nepříjemný byl také fakt, že část techniky, která se podílela na úklidu mimořádného přídeľu sněhu, musela být na čas odvolána a pomáhala s vyprošťováním autobusu.

-kam-

Foto: -kam-

Mateřské centrum Klubíčko má osm let

V závěru loňského roku oslavilo Mateřské centrum Klubíčko osmé narozeniny. Oslavilo je malým divadelním představením pro rodiče i kamarády, ale především patrovým dortem s osmi svíčkami. S gratulací přišli i radní

MUDr. Jarmila Číhalová a vedoucí Odboru školství, kultury a státní památkové péče Mgr. Jiří Pánek, kteří předali vedoucím Klubíčka drobné dárky.

-kam-

Studio Kamarád najdete v Křižné ulici

Studio Kamarád v Křižné ulici jsme navštívili v polovině prosince minulého roku. V krásných prosluněných prostorách jsme hovořili s majitelkou a vedoucí soukromého zařízení v jedné osobě Jarmilou Slovákou. Původní profesí vychovatelka a několik let učitelka němčiny hledala novou náplň svého života. Objevila ji v projektu, založení a provozování dětského studia Kamarád.

„Odjakživa jsem se věnovala dětem, aktivnímu využívání jejich volného času. Ať už ve volné přírodě, nebo v nějakém zařízení,“ říká nám s úsměvem Jarmila Slovákova a je na ní vidět velké nadšení i pro současnou práci ve studiu Kamarád, přestože začátky nejsou nikdy lehké.

„Studio jsme otevřeli 1. července 2009. První naší aktivitou se stal program příměstských táborů. Od září jsme pak zahájili možnost doučování žáků i studentů středních škol v předmětech matematika, čeština, německý a anglický jazyk. Zájem je překvapivě veliký a nás těší, že děti ve škole dosahují výrazného zlepšení.“ To jsme už o krok dál. Asi nejsložitější práce byla se získáváním vhodných prostor ve městě. „Jednala jsem s realitními kanceláři, pátrala na vlastní pěst. Možnosti byly, nikdo ale nechtěl mít v domě zařízení, jímž denně projdou desítky dětí s rodiči. Až jsem objevila výhodný byt v Křižné ulici v majetku

Foto: -kam-

SD Jednota Kroměříž. O pronájmu jsme se s vedením snadno dohodli.“

Ale u sezónních příměstských táborů a doučování žáků jste nezůstali? „Samozřejmě jsme usilovně hledali nové možnosti efektivního využití nového zařízení a přemýšleli, jaké služby můžeme společnosti nabídnout. Zkoušeli jsme hlídání dětí v domácnostech, když musí rodiče odejít a nejsou k dispozici prarodiče. Ale daleko víc se ujalo vyzvedávání dětí ze školek a následné pohlídání u nás. Ne vždy mají rodiče možnost ukončit práci ačas být pro dítě ve školce. Mohou uváznout v koloně. My je zastoupíme a děti doprovodíme do studia. Hodně oblíbený je bazárek dětských věcí. Dítě rychle odroste, oblečení je nepoškozené, proč by nemohlo posloužit jinému. Dalším hojně navštěvovaným programem jsou víkendové aktivity. V sobotu dopoledne s dětmi pečeme v kuchyňce, modelujeme nebo vyrábíme drobné předměty. Občas za účasti certifikované lektorky Zuzany Zaharowské pořádáme semináře o problematice rodiny a výchovy dětí. I na nich je dobrá účast, zvláště když zajistíme pohlídání dětí. A děti se už dlouho dopředu těší na prázdninové pobyty. Máme uzavřenou do-

hodu s Hipocentrem v Koryčanech, kde se o nás báječně starají a děti se ve volné přírodě projíždějí na koních. Nebo vyjíždíme do Galaxie ve Zlíně.“

Z toho je vidět, že se nevěnujete pouze malým a odrostlejším dětem, ale i rodičům. „Naše vize je taková, že chceme nabízet služby všem generacím, od nejmenších až po seniory, jimž bychom například obstarávali nákupy a nejnnutnější pomoc.“ Tím jste zdaleka nevyčerpala všechny možnosti studia... „Ano, máte pravdu. Stane se, že dítě chce s kamarády oslavit narozeniny a doma na to nemá nejlepší prostory. Nabídneme rodičům naše studio a když se dohodneme, tak i vhodnou zábavu. Už u nás proběhlo několik oslav a vždy byli všichni nadmíru spokojeni.“ Jak jste zmínila, není snadné provozovat středisko s tak rozmanitou činností a přitom se nedostat do dluhů. Ale přesto – co vás při té práci hodně potěšilo? „Kdysi jsem učila třídu děvčat na Středním odborném učilišti potravinářském na Pavlakově ulici. Byla z celé Moravy. Když se nedávno dozvěděla, co dělám, dala dohromady výtěžek finanční sbírky, televizor, spoustu hraček a velký dort. A ještě na mě ušila boudu s tím, že mě navštíví tajemný sponzor. Vyklubala se z něho parta rozesmátých děvčat.“

Angličtina se rozšiřuje po celé planetě, stává se světovým jazykem. Jak na to reaguje studio Kamarád? „Zahájili jsme úzkou spolupráci s jazykovou školou paní Hanákové vlastníci jazykovou agenturu AHA. Plánujeme zavést u nás jazykovou miniškoličku, kde by děti třikrát týdně několik hodin slyšely pouze angličtinu. Děti jsou vnímavé, běžně rozumí a když ne, tak samozřejmě pomůžeme.“

Studio Kamarád najdete v Křižné ulici nebo na <http://www.studiokamarad.ic.cz>

M. Karásek

Z Kroměříže až do vesmíru

Asi jen málokdo by hledal výrobní středisko pro kosmické technologie v Kroměříži. „Naší doménou je komplexní vývoj a výroba elektronických systémů pro kosmické aplikace,“ ve stručnosti nám představil základní zaměření firmy CSRC (Czech Space Research Centre) její spoluzakladatel a výrobní ředitel Ing. Marek Šimčák, Ph.D.

Jak jste pro kroměřížskou firmu získali možnost pracovat pro kosmický výzkum?

„V roce 1995 po ukončení inženýrského studia na Elektrotechnické fakultě VUT v Brně jsem nastoupil do doktorandského studia na katedře mikroelektroniky u profesora Brzobohatého. V té době byl v živém kontaktu se svými kolegy v Itálii, kteří se účastnili na projektech národní vesmírné agentury. Pan profesor mi nabídl možnost vybudovat v České republice výrobní základnu, kde bychom s podporou italských expertů tuto specializovanou výrobní činnost zahájili. Rozhodnutí o umístění této základny právě do Kroměříže bylo pro mne snadné a přirozené. Záměrem bylo realizovat první výrobní tzv. „Space“ projekty – vyrábět a osazovat elektronické moduly, které jsou následně určeny pro instalaci do kosmických družic. Nejprve jsme se museli soustředit na vyškolení budoucích pracovníků, kteří by byli tuto specializovanou činnost schopni vykonávat. I přes skutečnost, že v ČR tento studijní obor dodnes neexistuje, podařilo se navázat spolupráci s absolventy SŠ COPT Kroměříž, kteří od počátku vytvořili kvalitně fungující pracovní tým. S tímto strategickým partnerem již léta úzce spolupracujeme a vždy zde nalézáme talentované a dobře připravené absolventy, kteří mají potenciál stát se v tomto oboru skutečnými odborníky. Rád bych vyzvedl

také efektivní spolupráci s pedagogy a jmenoval zejména pana Ing. Miloslava Otýpku, který se osobně zúčastnil zahraniční stáže v Miláně v nadnárodní firmě realizující skutečné kosmické projekty. Jsem rád, že jsme ve výběru kandidátů pro zavedení této výrobní aktivity uspěli a zakázky pro kroměřížskou firmu opravdu získali.“

Kdy jste zahájili první výrobní operace v Kroměříži?

„První výrobní operace v kroměřížském čistém prostoru byly realizovány v letech 1996-97, tedy bezprostředně po vyškolení naší první generace výrobních pracovníků v italském Miláně. Jakmile jsme prokázali, že dokážeme v tomto specializovaném oboru samostatně pracovat, bylo možné do této druhé fáze vstoupit. Od samého začátku bylo nezbytné usilovat o nejvyšší kvalitu všech realizovaných výrobních operací, aby se tak předešlo případným obrovským škodám, které i na první pohled malá chyba v tomto oboru může snadno způsobit. Míra rizika je velmi vysoká a tomu odpovídají příslušné postupy a související opatření. Polovina týmu se tedy vrátila do Kroměříže, kde byl mezitím vybudován čistý prostor a práce na samostatných zakázkách byly zahájeny. Ve třetí fázi, kdy jsme po určité době již v Kroměříži prokázali schopnost samostatně pracovat podle norem Evropské vesmírné aliance, nám byl nabídnut i náš první komplexní projekt – elektronický letový modul s názvem PSAC (Plastic Scintillator Anti-Coincidence), který byl vyvinut, vyroben a poté integrován na satelit Integral, v rámci něhož byl vynesena na oběžnou dráhu a tam úspěšně uveden do plného provozu. Vývoj u nás realizuje tým inženýrů designérů, kteří sídlí v Brně, a vlastní výroba probíhá v Kroměříži. Do dnešního dne naše firma samostatně vyvinula a současně i vyrobila čtyři moduly vlastního funkčního letového hardware, které úspěšně plní

svou misi na oběžné dráze Země. V současné době intenzivně pracujeme na pátem projektu, jehož výsledkem bude úplně nový elektronický modul pod názvem ACES ELT (European Laser Timing), který se stane součástí vědeckých experimentů realizovaných přímo na Mezinárodní vesmírné stanici ISS. Možná to nebude znít příliš skromně, ale tímto komplexním řešením se zatím nemůže pochlubit žádná jiná soukromá společnost v České republice. Je to však výsledek tvrdé práce, takže se není za co stydět.“

Kolik podobných pracovišť v České republice existuje?

„Víte, čistých prostor nejen na elektronickou výrobu existuje v ČR mnoho. Ale jak říká hlavní komisař agentury ESA pro začlenění České republiky do evropského vesmírného programu pan P. Baptista, mít čistý prostor nic neznamená, je to jen soubor technologických celků. Nejdůležitější je však mít v tomto čistém prostoru kvalifikované pracovníky, certifikované technické vybavení a zejména vlastnit specializované „know-how“, které ve formě výrobních procedur a postupu má šanci na získání oficiální certifikace samotné ESA. Takových pracovišť ani v Evropě není příliš velké množství. Naše firma CSRC tento důležitý certifikát, který ESA oficiálně vystaví na celý náš výrobní proces, očekává každým dnem. Kvůli vánočním svátkům si však pravděpodobně budeme muset na naše prvenství v ČR počkat až po Novém roce.“

Někdy jste použil termín čistý prostor. Co si pod tím máme představit?

„Je to snaha o nalezení co nejuvýstižnějšího pojmenování v českém jazyce, jde o volný překlad anglického odborného termínu „cleanroom“. Náš „cleanroom“ má třídu čistoty 100.000, což znamená sto tisíc mi-

Ing. Marka Šimčáka, Ph.D. (vpravo) jsme zachytili v „cleanroomu“.

Foto: -kam-

kročastic na metr krychlový. Tuto hodnotu zajišťuje systém několika technologických bloků obsahujících především klimatizační jednotku vybavenou speciálními filtračními stupni pro přívod vzduchu a jeho interní cirkulaci. Celý systém je monitorován prostřednictvím čidel a řízen centrální jednotkou. Úkolem této technologie je vytvořit požadované podmínky pro veškeré výrobní operace. Kdyby například došlo k nedodržení relativní vlhkosti vzduchu, vzniká vysoké riziko koroze na struktuře finálního výrobku. Kromě definovaného výrobního prostředí patří mezi další důležité požadavky zejména důsledné dodržování výrobních

postupů, funkčnost ochranného antistatického systému, používání předepsaného pracovního oblečení včetně pokrývky hlavy, používání pouze kvalifikovaných nástrojů a pomůcek. Nelze například používat obyčejnou tužku, protože při psaní se uvolňují elektricky vodivé uhlíkové částice, které by mohly být zdrojem nečekaných problémů při funkci finálního výrobku. Samozřejmostí jsou řádně kalibrované nástroje a měřidla. Po odborné i finanční stránce je náročná povinnost obnovovat každé dva roky ESA certifikaci pracovníků.“

Na závěr si neodpustím všetečnou otázku – co vás přivedlo ke kosmickým technologiím?

„Když jsem byl žákem 7. třídy Základní školy U Sýpek v Kroměříži, navštívil nás

tehdejší ředitel COPT Ing. Jaroslav Mikšík a představil nultý ročník zcela nové celookresní soutěže v oboru elektroniky. Vzhledem k tomu, že mě moji rodiče v této zájmové činnosti vždy podporovali, tak jsem se do soutěže přihlásil a absolvoval teoretickou i praktickou soutěžní část v laboratořích COPT. Výsledky mého snažení byly zkušební komisí vyhodnoceny ze všech přibližně 150 účastníků nejlépe. Tento dětský úspěch mě motivoval pokračovat v dalším studiu elektrotechniky a vydat se tak stejnou profesní cestou jako můj tatínek. Při následném studiu na kroměřížském gymnáziu jsem pak přirozeně dal přednost technickým volitelným předmětům, které mi pak později usnadnily pokračovat ve vysokoškolském studiu na Katedře mikroelektroniky VUT v Brně. A právě zde jsem se setkal s panem profesorem Brzobohatým, který mě do tohoto oboru uvedl. V současné době se snažím o popularizaci našeho oboru, a proto jsem rád přijal nabídku Evropského polytechnického institutu zavést na kroměřížském kampusu zcela nový předmět „Elektronika v kosmických zařízeních“. Podobný předmět se zatím na žádné vysoké škole v České republice nevyučuje. Hlavním cílem tohoto snažení je, aby vzájemná spolupráce vysoké školy (EPI), průmyslové firmy (CSRC) a samozřejmě i vedení města přilákala do Kroměříže studenty z celé republiky a možná i ze zahraničí. Dlouhodobou vizí pak je dosáhnout toho, aby Kroměříž byla známa nejen jako město krásných památek, ale současně i jako respektované centrum pro získání vědomostí v oboru špičkových technologií. Celosvětové studie totiž jednoznačně prokazují, že do budoucna bude tento obor z hlediska vytváření nových pracovních míst hrát zásadní roli,“ uzavřel Ing. Marek Šimčák, Ph.D.

M. Karásek

KONCERTY

- Úterý 18. ledna v 19 h - **„A život běží dál“** - Wabi Daněk a Miloš Dvořáček. Nový sál Domu kultury v Kroměříži.
- Čtvrtek 3. února v 19 h - **James Harries** – koncert anglického kytaristy a zpěváka. Nový sál Domu kultury v Kroměříži.

JAZZ CLUB KROMĚŘÍŽ

Navštivte: www.jazzkm.blog.cz

- Úterý 11. ledna v 16.45 h – **Hudební vizitka Jazz Clubu na vernisáži výtvarnice Venduly Chalánkové.** Kavárna Slavia Kroměříž
- Neděle 30. ledna v 18.45 h – **Přehlídka regionálních kulturních aktivit Kroměřížska** – společenské setkání lidí se společnými zájmy. Restaurace Oskol Kroměříž.

HUDEBNÍ AKADEMIE

- Středa 2. února v 16.30 h – **Georges Bizet: Carmen** (Soňa Červená, Rolf Apreck, Robert Lauhöfer). Poslechový pořad. Konferenční sál Knihovny Kroměřížska.

PŘEDNÁŠKY

- Čtvrtek 20. ledna v 16.30 h - **Tricetiletá válka a české země.** Přednáší Evžen Petřík. Součástí programu budou ukázky historických kostýmů a zbraní. Knihovna Kroměřížska.
- Sobota 29. ledna v 9 h - **Setkání s biotronikem Tomášem Pfeifferem.** Zveme vás na společné zamyšlení nad otázkami a záhadami života. Témata přednášek určují návštěvníci sami, a to svými dotazy. Tyto se mohou týkat velmi rozmanitých oblastí života, jako je biotronická prevence, filozofie a jiné. Jsou to otázky osudu, smyslu života, nauka o vznikání, tedy celkově otázky filozofie Bytí, a to i s dopady do hmotných oborů. Vstupné je dobrovolné. Na závěr přednášek proběhne biotronické působení formou rozloučení. Přednáškový sál Muzea Kroměřížska.

VÝSTAVY

- **Památník Maxe Švabinského** - přehlídka všech období a technik tvorby kroměřížského rodáka. Muzeum Kroměřížska.
- **Příroda a člověk** - Fauna, flóra a archeologické nálezy z regionu - například keltské osídlení Hostýna a stopy Slovanů. Muzeum Kroměřížska.
- **Historie ukrytá pod dlažbou města.** Kulturně-historický obraz města Kroměříže od jeho vzniku do raného novověku. Expozice je určena široké veřejnosti s tím, že zejména školám a mládeži nabídne interaktivní využití (téma: středověké město, stavební proměny města, památné objekty, řemesla a obchod, městská práva, tortura, středověká kuchyně, výsledky archeologického bádání apod.). Sklepní prostory Muzea Kroměřížska.
- **Krásy Trenčianského kraja** – putovní výstava, která mapuje chráněná území Trenčianského kraje. Výstava potrvá do 30. ledna 2011. Muzeum Kroměřížska.
- **Ilustrace Evy Milotové „Tkané návěje“.** Výstava potrvá do 30. ledna 2011. Galerie v podloubí Muzea Kroměřížska.
- **Všem, kteří se těší ...** Vladimíra Hlavinková, členka SPVUK, vystavuje kresby a malby v kavárně Slavia od 7. prosince do 8. ledna 2011. Galerie kavárny Slavia v Kroměříži.
- **Západné Karpaty – společná hranica** – putovní výstava, která ve fotografiích a textech mapuje chráněné území Trenčianského kraje. Pořádá Muzeum Kroměřížska a Hornonitrianske múzeum v Prievidzi. Výstava potrvá do 23. ledna. Malá galerie Muzea Kroměřížska.
- **MIX KOMIKS -Vendula Chalánková** – absolventka FaVU, aktivně se věnuje výtvarné tvorbě, tvoří komiksy, vydává knihy (Červená Karkulka), vytváří netradiční šperky, nášivky a módní doplňky pod značkou „Zvrhlý vkus“. Výstava potrvá od 11. ledna do 6. února. Kavárna Slavia, Kroměříž.

● **Španělsko – Baskicko** – výstava fotografií a obrazů Ondřeje Polišenského a Jany Bednárové. Výstava potrvá do 31. ledna. Knihovna Kroměřížska.

● **„Jaká bude budoucnost hlinišť ve Vážanech, jak ovlivní náš život?“** Výstava se koná od 17. do 31. ledna, pořádá o.s. Kuňka. Knihovna Kroměřížska.

DIVADLO

● **Středa 26. ledna v 19 h – Neil Simon: Poslední ze žhavých milenců.** I. jarní divadelní předplatné, uvádí Agentura Harlekýn Praha. Hrají P. Nárožný a S. Stašová. Divadelní sál Domu kultury v Kroměříži.

● **Středa 2. února v 19 h – Cimbrian/Smoljak/Svěrák: Blaník.** Jevištní podoba českého mýtu. Uvádí Divadlo Járy Cimrmana. Divadelní sál Domu kultury v Kroměříži.

ZÁBAVA

● **Neděle 23. ledna ve 14.30 h - Velký dětský karneval** – odpoledne plné her, soutěží, zábav a rej masek, taneční vystoupení Dance Power Mirky Louthanové. Společenský sál Domu kultury v Kroměříži.

SVČ ŠIPKA

SVČ ŠIPKA, Úprkova 3268, Kroměříž, tel. 573 339 054, www.svcshipka.cz

● **22. ledna – Karneval pro děti** – sál SVČ Šipka. Od 14 h.

MC KLUBÍČKO

Albertova 4062, Kroměříž.
<http://klubickokm.cz>, tel. 604 611 841

KINO NADSKLEPÍ

Milíčovo náměstí 488, tel.: 573 339 280. Agentura Kinoathény <http://www.kino-nadsklepi.cz/>

● **6. – 9. ledna – RED** – americká akční komedie s prvky animace. V 17 a 19.30 h.

● **10. – 12. ledna – Machete** – americká akční krimi komedie. V 17 a 19.30 h.

● **13. – 16. ledna – Američan** – americký thriller. V 17 a 19.30 h.

● **17. – 19. ledna – Ďábel** – americký hororový thriller. V po jen v 17 h, ostatní v 17 a 19.30 h.

● **20. – 23. ledna – Toy Story 3: Příběh hraček** – americká animovaná dobrodružná komedie. Jen v 17 h.

● **20. – 23. ledna – The Social Network** – americký dramatický film. Jen v 19.30 h.

● **24. – 26. ledna – Fotři jsou lotři** – americká komedie, český dabing. V 17 a 19.30 h.

● **27. – 30. ledna – Tron: Legacy** – americký dobrodružný film. V 17 a 19.30 h.

● **31. ledna, 1. a 2. února – Nadoraz** – americká komedie. V 17 a 19.30 h.

● **3. – 6. února – Občanský průkaz** – nová česká hořká komedie. V 17 a 19.30 h.

KINO MLADÝCH

● **15. ledna – Hvězda betlémská III.** – české pásmo animovaných zimních pohádek pro nejmenší.

● **29. ledna – Broučkova rodina** – české pásmo loutkových a kreslených pohádek o zvířátkách.

Představení začínají vždy v 15.15 h.

VEČERY NÁROČNÉHO DIVÁKA

● **17. ledna – Bastardi** – české drama.

● **31. ledna – Uživej si, co to jde** – americko-francouzská komedie.

● **7. února – Domů na Vánoce** – komediální drama z produkce Norsko, Švédsko a Německo.

Představení začínají vždy v 19.30 h.

KLUB ČESKÝCH TURISTŮ

Pravidelná setkávání každou středu v 17 h v 2. poschodí budovy bývalé Palackého školy, Tovačovského ul.

● **12. ledna – Výroční členská schůze**

● **19. ledna – Belgické a holandské přímoří**, dr. Gardavský

● **26. ledna – Sicílie**, foto Mgr. Plachá

Děti z folklórního souboru Rozmarýnek ze Základní školy Slovan přidaly k předvánoční náladě svoje koledy. Foto: -kam-

Předvánočně vyzdobená radnice

Sváteční předvánoční atmosféru foyer hlavní budovy radnice na Velkém náměstí vytvořily v prosinci minulého roku děti z Mateřské školy v Žižkově ulici. Ozdobily stromček darovaný Stanislavem Běhulou a okolí doplnily kresbami s vánoční tematikou. „Výzdoba se dětem opravdu povedla a jsme rádi, že alespoň tímto způsobem můžeme lidem návštěvu radnice zpříjemnit,“ pochválila snahu dětí starostka Daniela Hebnarová. Dne 13. prosince odpoledne zazpíval koledy u stromčku dětský folklórní soubor Rozmarýnek ze Základní školy Slovan Kroměříž. -kam-

Výzva „neziskovkám“

Knihovna Kroměřížska dá i v letošním roce možnost nevládním neziskovým organizacím představit svoji činnost, úspěchy nebo akce pro veřejnost. V plánu má panelovou výstavu NNO města Kroměříže realizovanou už během února. Pokud máte zájem se zúčastnit, musíte se přihlásit do

16. ledna na adrese: bosakova@knihkm.cz, nebo tel. 573 503 174. Výstava se uskuteční od 2. do 28. února.

Adventní setkání v Těšnovicích

Ženský pěvecký sbor Marijánky z Vacevovic už patří k adventnímu času v Těšnovicích. Druhou adventní neděli zazpíval a zarecitoval v kostele sv. Petra a Pavla a tím naladil přítomné k radostnému očekávání vánočních svátků. Před budovou bývalé školy předsedkyně osadního výboru spolu s Mikulášem, andělem a čertem rozsvítily nazdobený vánoční strom. Shromáždění občané si společně zazpívali několik vánočních melodií a večer pokračoval v místní restauraci mikulášskou nadílkou a přátelským posezením. -kam-

Foto: -kam-

Opět oceníme hrdiny

Už po osmé oceníme ty, kteří se starají o naše zdraví a bezpečí. Budou oceněni nejen profesionální pracovníci Integrovaného záchranného systému Zlínského kraje, ale také občané, kteří se zasloužili o záchranu zdraví, života nebo majetku jiných. Cena Salvator 2010 – Cena hejtmana Zlínského kraje se bude opět předávat v sedmi kategoriích, kterými jsou: Hasič, Zdravotník, Policista, Ostatní složky IZS, Dlouhodobá činnost, Občan, a Dětská cena.

Nominační období, kdy může veřejnost nominovat své blízké za jejich hrdinské činy, bude probíhat od 12. ledna. Po ukončení nominačního období budou lidé moci hlasovat pro nejstatečnější činy v kategorii Občan.

Cena Salvator 2010 – Cena hejtmana Zlínského kraje

Tel.: 739 419 846

e-mail: eva.strakosova@cenasalvator.cz

web: www.cenasalvator.cz

Projekt je organizován Fakultou multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně ve spolupráci se Zlínským krajem.

Eva Strakošová, tisková mluvčí

Eva Milotová vystavuje v Muzeu Kroměřížska

Poslední vernisáž loňského roku otevřela výstavu ilustrací malířky Evy Milotové nazvanou Tkané návěje. Autorka, rodačka z Hulína, vystavuje v Galerii v podloubí na 150 děl z několika cyklů (Třpyt perleti, Ozvěny dechu, Mozart nebo Zaváté krásy).

Výstavu zahájil PhDr. Oskar Brůža, tajemník Unie výtvarných umělců České republiky.

Na vernisáž Evy Milotové přijel i poslanec Parlamentu ČR František Bublan.

Foto: -kam-

V dalším programu vystoupili ještě František Bublan a rozhlasový komentátor Ivan Hoffman. Na výstavě jsou k vidění ilustrace inspirované historií Kroměříže, Maxem Švabinským nebo moravskými židovskými městy (Holešov, Loštice, Mohelnice, Třebíč nebo Úsov). Milotová vystavuje i koláže s použitím kreseb Georga Matthiase a grafika Justuse van der Nyporta ze 17. století s figurkou Libosada. „Mám plnou hlavu nových nápadů,“ uvedla při zahájení výstavy, čímž naznačila, že barva na jejích štětcích nemá čas uschnout.

Výstava v Galerii v podloubí Muzea Kroměřížska potrvá do 30. ledna.

-kam-

Foto: -kam-

Všem, kteří se těší...

Kresby a malby za období uplynulých dvou let nabízí výstava Vladimíry Hlavinkové, předsedkyně Sdružení přátel výtvarného umění Kroměřížska, nazvaná Všem, kteří se těší...v kavárně Slavia v Kroměříži. „Moje dnešní výstava je také těšením, vlastně potěšením. Prostřednictvím barev, tužky či štětce vzpomínám na mládí, na moje město Kroměříž, na sny, nejistoty, touhy i radosti, které mě a možná i vás potkaly nebo mohou potkat,“ říká o své tvorbě autorka Vladimíra Hlavinková.

Součástí výstavy je také kolekce kreseb Baby-boom – „ke které mě v posledních letech inspirovaly svatby, děti a vnoučata přátel, přátel mých dětí i dětí mých.“ Vernisáží do-

dal výbornou atmosféru Swing Band Zdeňka Mojžíše v režii Jazz Clubu Kroměříž.

Výstava v kavárně Slavia potrvá do 8. ledna.

-kam-

Host večera: režisér Juraj Herz

Legendární filmový a divadelní režisér a scénárista Juraj Herz byl 14. prosince v podvečer hostem Švabinského kruhu přátel výtvarného umění. Beseda se uskutečnila v přednáškovém sále Muzea Kroměřížska.

V úvodu přítomní zhlédli úryvky z filmů Sladké hry minulého léta (1969) a Morgiana (1972). Juraj Herz pak osobitým způsobem vyprávěl o výtvarném pojetí svých filmů, o práci s herci, ale také o souboji s minulým režimem, jenž jeho uměleckým záměrům vydal striktní zákaz filmovat. Protože filmy

Foto: -kam-

dosahovaly vysoké návštěvnosti a obliby diváků, nakonec dosáhl svolení ke ztvárnění pohádek či komedií. Juraj Herz objevil pro český film skvělý komediální talent – herečku Dagmar Veškrnovou, s níž natočil několik zdařilých komedií.

Zatím posledním filmovým dílem je Habermanův mlýn, který zachycuje osud českého Němce před, v průběhu a po druhé světové válce.

-kam-

Knižní novinky v Knihovně Kroměřížska

Thomas Bernhard: Velký, nepochopitelný hlad

Soubor Bernhardových nejranějších prozaických textů je poprvé takto souhrnně představen českému čtenáři. V těchto prózách je zřetelný vliv Bernhardova dědečka, spisovatele Johannese Freumbichlera, neboť jsou také spjaty s idylickým venkovem. Literární identifikace se světem venkova, představující v padesátých letech už poněkud anachronický mýtus v opozici k městu, nám pomáhá pochopit zaujetí, s nímž autor v pozdějším díle ničí venkovskou idylu.

Colin Falconer: Zmizelí

Argentina. Nepohodlní mizejí beze stopy... Napínavý thriller z moderní doby, je muž neschází nic, co se od tohoto žánru očekává – intriky, spiknutí, napětí, neobyčejná odvaha a boj o život.

Jiřina Prekopová: I rodiče by měli dělat chyby

Kniha známe psycholožky a rodinné terapeutky, která se už po několik desetiletí zabývá výchovnými problémy a rodinnou psychoterapií. Tato kniha je určena rodičům a rodinným terapeutům.

Georges Demichelis: Make-up cesta ke kráse – líčení nejen pro modelky

Umění, jak se úspěšně nalíčit, vysvětluje v této publikaci přední francouzský maskér G. Demichelis krok za krokem. Nejen slovo, ale i početné fotografické ilustrace přiblíží každému, kdo se o to zajímá, způsob a prostředky k podtržení jedinečnosti a krásy každého obličeje. Poradí, jak si vybrat kosmetické prostředky a jak je s úspěchem aplikovat.

Další knižní novinky a tituly najdete v naší knihovně nebo na www.knihkm.cz

Rozdávali radost

V prosinci uplynulého roku jsme se museli rozloučit se dvěma významnými osobnostmi kroměřížského ochotnického divadla. Gustav Hrabal a Věra Hejhalová se potkali v roce 1955 v divadelním souboru Závodního klubu Pal Magnetonu. Soubor tehdy dosahoval pozoruhodných výsledků a řadil se ke špičkovým amatérským souborům v celostátním měřítku. Během své aktivní divadelní činnosti vytvořili oba řadu nezapomenutelných jevištních postav. Za své výkony získávali na celostátních přehlídkách v Hronově četná ocenění. Oba si zasloužili také Zlatý Tylův odznak za dlouholetou jevištní tvorbu. Město Kroměříž vyjádřilo svůj dík oběma těmto nezištným a obětavým lidem udělením Pamětní medaile a dalších ocenění.

Gustav Hrabal (nar. 1931 v Bratislavě) pracoval jako vedoucí oddělení exportu v Pal Magnetonu. Svůj talent uplatnil v činohrách, operách a operetách. Účinkoval v pěveckém sboru Moravan a v Hanácké filharmonii. Během svého působení v ochotnickém divadle vytvořil řadu hlavních rolí, jimž propůjčil svůj šarm a citový prožitek. Zvětšené fotografie z jeho působení dodnes zdobí čelní stěnu v restauraci Scéna v kroměřížském Domě kultury. Gustav Hrabal obětavě pracoval i s hereckými nováčky, režiroval pohádky pro děti, přispíval do časopisů články o amatérském divadle.

Totéž platí o profesorce Střední pedagogické školy v Kroměříži **Věře Hejhalové** (nar. 1934 v Praze). Své studentky vedla cílevědomě v oblasti hudby, divadla a poezie. Z mnohých vychovala pokračovatele své režijní, loutkářské i herecké práce. Od založení Rady amatérské umělecké činnosti v roce 1992 obětavě pracovala jako zástupkyně předsedy. Účastnila se práce v porotách, zájžděla na divadelní představení a vystoupení folklorních souborů. Z její iniciativy byl

v roce 1999 založen Klub přátel poezie při Knihovně Kroměřížska. V její režii uspořádal klub řadu zajímavých literárně-hudebních pořadů pro veřejnost. Svým laskavým přístupem dokázala všechny nadchnout pro společnou práci.

Je těžké uvěřit, že životní pouť obou těchto vzácných lidí je uzavřena. Zůstávají po nich zřetelné stopy v historii kulturního dění celého regionu. A také úkol, který přebírají další generace divadelníků a recitátorů.

Josef Olišar a Svatava Mášová, RAUČ

Svatava Mášová: Advent 2010

Za Věrou Hejhalovou

*Ulehla země do závějí,
vločky se ve vlasech jí chvějí,
sníh umrzá jí na řasách.
Je krásná,
až z ní vane strach.*

*Adventní svíce zažiháme
v tom čase snů a těšení...
Ne, tady se už nesetkáme...
Adventní svíce tiše plane
a je čas loučení.*

*Adventní svíce tiše planou
tam, kde by měly růže kvést.
Buď sbohem.
Nebo na shledanou?
Adventní svíce letos planou
pro lásku, ba i pro bolest.*

KALENDÁŘ

»JUBILEA » SVÁTKY «» UDÁLOSTI « » VÝROČÍ «» VÝZNAMNÉ DNY«

2. ledna 1926

se narodila v obci Šahy v okrese Levice na Slovensku **Zdena Dvořáková**, pedagožka, výtvarnice–malířka, publicistka. Absolvovala pedagogickou fakultu brněnské univerzity, působila na Pedagogické fakultě v Nitre. Autorka učebnice „Umělecké směry v moderním výtvarném umění“, monografie „Maxmilián Schurmann“ a dalších prací. Kroměřížské veřejnosti představila (2007) vlastní tvorbu pod názvem „Ohlédnutí“.

2. ledna 1941

zemřel v Kyjově na Žďársku **Karel Kozánek**, právník, hudebník–klavírista, sbormistr, organizátor. Absolvoval gymnázium v Olomouci, v rodném městě byl členem pěveckého sdružení Moravan a od roku 1882 jeho sbormistrem. Naroděn 5. března 1853 v Kroměříži.

5. ledna 1771

zemřel v Kroměříži **Karel Josef Adolf**, výtvarník–malíř. Žil a tvořil u biskupského dvora, kde se stal hlavním domácím autorem kroměřížské zámecké obrazové sbírky. Naroděn 3. září 1715 v Miloticích na Hodonínsku.

8. ledna 1941

zemřel v Kroměříži **Jiří Malovaný**, pedagog, publicista, spisovatel. Na kroměřížském gymnáziu učil češtinu a němčinu, zastával též funkci ředitele. Podílel se na založení časopisu Haná, na jehož stránkách se prezentoval i jako autor. Publikoval také v odborném tisku Český lid a Naše řeč. Naroděn 15. května 1873 v Císařově na Přerovsku.

10. ledna 1901

se narodila ve Cvrčovicích **Irena Svobodová**, manželka armádního generála a prezidenta republiky Ludvíka Svobody. Po odchodu manžela do zahraničí zůstala společně

s dětmi v Kroměříži a spolupracovala s domácím odbojem. Za to byla pronásledována gestapem, musela se proto i s dcerou Zoe ukrývat. Syn Mirek byl však zatčen a zahynul v koncentračním táboře. Po válce se aktivně zapojila do práce v Červeném kříži, v době působení na Pražském hradě se podílela na projektu SOS vesniček, jejichž činnost trvale podporovala. Zemřela 17. června 1980 v Praze, pozůstatky jsou uloženy v rodinném hrobě na kroměřížském hřbitově.

11. ledna 1901

se narodil v Kroměříži **Karel Minář**, pedagog, výtvarník–malíř, grafik, sochař, tvůrce mozaik. Pedagogickou dráhu začínal ve Velké nad Veličkou na Hodonínsku, větší část jeho aktivního života je spjata s působením na Akademii výtvarných umění v Praze. Autor užité grafiky, dřevorytů, litografií, akvarelů, mozaik. Zpracovával figurální motivy, náměty pro své dílo čerpal na Moravském Slovácku a Podkarpatské Rusi. Na rodném domě v Jánské ulici je umístěna pamětní deska. Zemřel 5. listopadu 1973 v Praze.

12. ledna 1941

zemřel **Vojtěch Tuček**, pedagog, účastník domácího odboje ve 2. světové válce. Učil na středních školách v Kroměříži a Moravských Budějovicích. Za aktivní ilegální činnost ve válce byl zatčen a vězněn na Špilberku. K uctění jeho památky je v Kroměříži pojmenována ulice v městské části Barbořina. Narozen 14. ledna 1880 v Dřevnovicích na Prostějovsku.

17. ledna 1896

se narodil ve Slížanech **Jaroslav Minks**, hudebník – kontrabasista, dirigent, skladatel. Hudební výuku absolvoval v Kroměříži u Antonína Fritéze, později působil u vojenských hudeb v Hranicích, Komárně, Kroměříži, Lipníku nad Bečvou, Místku, Opavě, Prešově, Vídni, Vysokém Mýtě, Znojmě. Komponoval pochody a taneční hudbu. Jako hráč na kontrabas se uplatnil v souboru ostravské opery.

19. ledna 1976

zemřel v Kroměříži **Vlastimil Zdráhal**, veřejný činitel, politik. Zastával (1960–1968) funkci předsedy Městského národního výboru v Kroměříži, v regionálním tisku publikoval příspěvky věnované druhé světové válce a sjezdu národních výborů.

20. ledna 1821

se narodil v Lobodicích (nyní Přerov-Lobodice) **Rupert Maria Josef Přecechtěl**, duchovní, národní buditel, spisovatel, výtvarník–kreslíř. Maturoval na gymnáziu v Kroměříži, bohoslovecká studia spojil s řádem servitů ve Vídni. Autor knih „Českomoravský národ, vítěz nad Tatary 1241“, „Československý Plutarch“, „Českoslovanští výtečníci“ aj. Zemřel 17. května 1897 v Lobodicích.

20. ledna 1841

se narodil v Žamberku na Ústeckoorlicku **Eduard Albert**, lékař–chirurg, pedagog, publicista, spisovatel–básník, překladatel. Působil na klinikách v Innsbrucku a ve Vídni, přednášel na lékařské fakultě vídeňské univerzity. Autor odborných studií, básní a literárně–teoretických prací. Na jeho počest je v Kroměříži pojmenována ulice. Zemřel 26. září 1900 v Žamberku.

21. ledna 2006

zemřel v Praze **Josef Illík**, výtvarník–fotograf, kameraman. Absolvoval (1939) Státní grafickou školu v Praze, poté byl (1947–1952) asistentem kamery ve Filmovém studiu Barrandov a (1952–1956) kameramanem Československého armádního filmu. Následně se vrátil do FSB, kde spolupracoval zejména s Karlem Kachyňou, Václavem Krškou, Otakarem Vávrou a Václavem Vorlíčkem. Jako kameraman se tak podílel na filmech Jarní vody, Kde řeky mají slunce, Kladivo na čarodějnice, Král Šumavy, Noc nevěsty, Osení, Práče, Princ a Večernice, Tenkrát o Vánocích, Trápení, Tři oříšky pro Popelku, Vlák do stanice nebe aj. V Kroměříži a okolí se podílel na vzniku filmů „Kočár

do Vídně“, „Ucho“, „Už zase skáču přes kaluže“. (*10. září 1919 v Praze)

23. ledna 1931

zemřel v Praze **Eduard Peck**, pedagog, sběratel lidových písní, publicista. Absolvoval Arcibiskupský seminář v Kroměříži a učitelský ústav v Brně. Autor prací „Okresní hejtmanství holešovské“, „Valašské národní písně a říkadla...“, „Valašské národní pohádky z Vizovic“ aj. Narozen 10. října 1857 ve Vrahovicích na Prostějovsku.

24. ledna 1986

zemřel v Kroměříži **Miloš Živný** (vlastním jménem Bohumil Živný), úředník, veřejný činitel, publicista. V regionálním tisku publikoval rozhovory s osobnostmi profesionálního i amatérského divadla – rodáky nebo jinak spjatými s Kroměříží – Aloisem Hajdou, Milošem Horanským, Josefem Karlíkem, Zorou Rozsypalovou, Milošem Smetanou aj. Jako dlouholetý organizátor činnosti filmového klubu věnoval pozornost filmovému umění, psal recenze představení divadelních ochotníků, glosoval však kulturní život v celé šíři. Z pozice krajského inspektora kultury se podílel na vzniku Arsfilmu a několika ročníků se účastnil jako člen přípravného výboru. Narozen 22. ledna 1902 v Kroměříži.

26. ledna 1841

se narodil v Hrachovci (nyní Valašské Meziříčí–Hrachovec) na Vsetínsku **František Saleský Bauer**, duchovní–kaplan, biskup brněnský, arcibiskup olomoucký, kardinál; pedagog, publicista. Maturoval na piaristickém gymnáziu v Kroměříži, kněžskou službu začínal ve Vyškově, později působil na teologických fakultách v Olomouci i Praze a zastával různé vrcholové posty. Z četných aktivit jsou pro Kroměříž významné jeho zásluhy o založení arcibiskupského gymnázia. Zemřel 25. listopadu 1915 v Olomouci.

26. ledna 1996

zemřel v Praze **Jiří Kotalík**, historik umění a kritik. Zabýval se především českým a světovým malířstvím 19. a 20. století, napsal řadu

monografií, studií o českém secesním umění, esejů a popularizačních statí. Vytvořil četné expozice Národní galerie (1967–1990 byl jejím ředitelem), zpracoval libreta a katalogy výstav. Autor úvodního textu v katalogu díla Maxe Švabinského (1973), na kroměřížském „Arsfilmu“ – soutěžní přehlídce filmů o umění se podílel prací v porotě, které po několik ročníků předsedal. Zasloužil se rovněž o zapůjčení díla Emila Filly z depozitářů NG. Tím umožnil vytvoření umělcovy pamětní síně v jeho rodné Chropyni. Narozen 22. července 1920 v Praze.

30. ledna 1901

zemřel ve Vídni v Rakousku **Alois Pražák**, právník–advokát; politik–poslanec, ministr spravedlnosti v rakouské vládě Eduarda Taafeho. Maturoval na gymnáziu v Kroměříži, návazně absolvoval studia filozofie na univerzitě v Brně a práv v Olomouci. Advokátní praxi provozoval v Brně. Jako poslanec zemského sněmu a ústavodárného říšského sněmu se stal výraznou osobností sblížující se s představiteli české, národnostně orientované politiky. V Brně se zasloužil se o stavbu Besedního domu, tzv. Pražákův dům na Husově ulici užívá Moravská galerie, byl jedním z iniciátorů výstavby Nemocnice U svatě Anny. Pražákovo jméno připomíná i jedna z ulic v Brně–Horních Heršpicích. Narozen 21. února 1820 v Uherském Hradišti.

30. ledna 1966

zemřel v Holešově **Karel Šerý**, pedagog, hudebník–klavírista, houslista, sbormistr. Maturoval na učitelském ústavu v Příbrami, absolvoval též Janáčkovu varhanní školu v Brně. Učil na učitelském ústavu v Kroměříži a na školách v Holešově, Olomouci, Uherském Brodu. Uplatnil se jako dirigent pěveckého sboru Podhoran, sestavil vlastní dechovou kapelu. V hudebně-výchovných kurzech pro učitele přednášel na téma hudebních ohlasů poezie Petra Bezruče. Narozen ve Valašských Kloboukách na Zlínsku.

(ala)

Několik poznámek k žádosti města Kroměříže z roku 1920 o zřízení župy hanácko – valašské

(dokončení z minulého vydání)

Teprnou komunikačního života v navržené župě by byla dvojkolejná Severní dráha, vystavěná podél toku řeky Moravy a Bečvy, s četnými svými odbočkami... Zamýšlená župa je sítí železniční tak protkána, že téměř ze všech i nejzazších obcí je možno vykonati cestu do Kroměříže a zpět ve 24 hodinách, což je nesmírnou výhodou a nejvýmluvnějším dokladem pro její sídlo v městě našem. Také toky řek jako přirozených dopravních prostředků sluší tu v úvahu bráti a v popředí celé župy hanácko-valašské vystupuje opět Kroměříž jako důležitý přístav budoucího kanálu dunajsko-labského a dunajsko-oderského.

Další část spisu vyzdvihuje význam Kroměříže jako biskupského sídla manské správy, připomíná rok 1848 (zasedání říšského sněmu) i rok 1885 (setkání císaře Františka Josefa I. a cara Alexandra III. v Kroměříži).

Poněkud svérázně pak působí některé důvody etnografické: Patero kmenů lišících se krojem, nářečím, písněmi a zvyky obývá Moravu. Hanáci ve středu země, Laši na severovýchodě, Valaši na východě, Slováci na jihu, Horáci na vysočině Českomoravské. Zámožnost a inteligence Hané přirozeně by působila na Záhoráky a Valachy, kteří by tak jako v letech dřívějších své syny posílali do škol kroměřížských. Mluva Hanáků střední Moravy neliší se valně od mluvy spisovné a od mluvy Záhoráků a jejich mluva málo od Valachů. Valaško rodí poměrně málo obilí a je nuceno nedostatek ten krýti na Hané. Naproti tomu valašské výrobky průmyslo-

vé: nože, brousky, hrabě, sklo apod. nalézají hojného odbytu na Hané. Výměnný obchod obilím a průmyslovými výrobky by zřízením župy hanácko-valašské přirozeně vzrostl. Také národní uvědomění a politické vzdělání, které na Valašku ještě všude neproniklo, zmohutnělo by vlivem Hané. Ještě v jiném ohledu vykonávala by Haná blahodárný vliv na připojené Valachy. Hory tamní potíná panská sekera a hrozí zpleněním kraji. K bídě hmotné přisedá bída mravní. Valaško přímo volá po pomoci, ohlíží se po rádcích v ohledu hospodářství polního, touží po mravním obrození v politice a kulturním životě. Všeho toho dostalo by se mu utvořením župy hanácko-valašské a jeho vyloučením ze zamýšlené župy Moravsko-Ostrovské, která jako téměř výhradně průmyslová připravila by Valaško při nejmenším o jeho svéráz.

Následuje výčet všech institucí, podniků, škol, které ve městě působí, rozebrány jsou i poměry zdravotní (zřízení vodovodu a kanalizace vedoucí mj. k odstranění problému výskytu břišního tyfu, nízká roční úmrtnost obyvatelstva). Co se týká klimatických poměrů ... celkem neliší se podnebí Kroměříže valně od Olomouce, Přerova, Uherského Hradiště. Vykazuje všechny charakteristické znaky střední Moravy. Jest tudíž vývoji rostlinstva i lidskému zdraví velmi příznivo. Okolnosti tyto rozhodovaly již ve prospěch Kroměříže při umístění ústavu choromyslných, o něž se ucházelo Valašské Meziříčí a Bystřice p. H., v nichž však spadne do roka deště téměř dvojnásob více než v Kroměříži a jejichž jakost půdy daleko za hanáckou pokulhává. Závěr spisu tvoří výčet a popis kroměřížských pamětihodností.

Aby byla „kroměřížská myšlenka“ náležitě na správných místech podpořena, navštívila čtyřčlenná delegace městské rady Prahu, o čemž starosta Jedlička informoval na zasedání obecního výboru dne 4. února 1920: „Bylo nám odpovězeno, že župy bu-

dou zřízeny, ačkoliv není jisté kolik a jak velké. Jsou však také proudy, které chtějí, aby dosavadní zemské zřízení bylo zachováno. Budou-li menší župy, tu lze se Kroměříží nadíti, že sídlem jedné z nich bude Kroměříž. Budou-li však župy větší, což jest pravděpodobno – aby snad v Čechách nemusely býti zřízeny čistě německé župy, což by mělo za následek jakousi vedlejší vládu v Čechách, tu musí lokální patriotismus se podřídit zájmu celé republiky.“

O tom, že nikdy se nelze radovat předčasně, se přesvědčili Kroměřížané ještě tentýž měsíc, kdy byl přijat zákon č. 126/1920 Sb., o župních a okresních úřadech, který Kroměříž ponechal součástí župy olomoucké.

Zákon měl být aktivován do tří let, a to v několika etapách, měl však již od začátku řadu odpůrců. Především lidová strana trvala na zemském zřízení, národní demokraté zase poukazovali na skutečnost, že při zvoleném systému středně velkých žup a při značné pravomoci občanských sborů podle župního zákona budou nejméně dvě župy zcela v rukou německého obyvatelstva. Aktivování žup bylo stále odkládáno a zákon tak vstoupil v platnost 1. ledna 1923 pouze na Slovensku. V českých zemích zůstal starý rakouský systém, v tzv. Podkarpatské Rusi starý systém uherský.

Aby se odstranila tato roztržičnost, na konci roku 1926 vláda vypracovala předběžný návrh zákona o organizaci politické správy, kde nejdůležitějším bodem bylo zrušení žup a místo nich zavedení zemí. Zákon o organizaci politické správy byl vyhlášen pod č. 125/1927 Sb., a v českých zemích vstupoval v platnost dnem 1. prosince 1928. Zemské úřady v čele se zemskými prezidenty byly zřízeny v Praze, v Brně, v Bratislavě a v Užhorodě. V okresech pak vznikly okresní úřady, v jejichž čele stál hejtman.

Dr. Markéta Mercová,
Muzeum Kroměřížska

Zahradnický rod Wallerů v Květné zahradě v Kroměříži III.

Lenka Křesadlová

Romuald II. (30. 4. 1898 – 17. 7. 1971) prožil své dětství v uzavřeném světě Květné zahrady a nasával do sebe atmosféru posledních let trvání mocnářství i vědomí prestiže, které se těšili zahradníci a jejich řemeslo. Pravděpodobně se učil u svého otce, protože na oficiální fotografii z první světové války, kdy bojoval na italské frontě, je již veden jako zahradník. Po válce v letech 1920 – 1921 studuje mistrovský kurz na zahradnické škole v Brně-Bohunicích. Pak nečekaně umírá jeho otec (1921), ale Romuald II. se nestává arcibiskupským zahradníkem, nýbrž zaměstnancem města, přijímá místo zahradníka a správce městských sadů a hřbitova v Kroměříži. Nejprve bydlí s matkou v domku v Purkyňově ulici. V roce 1938 se žení s Vlastou Vlčkovou (24. 2. 1908 - 31. 3. 1990) a stěhuje se do vstupní vilky na novém hřbitově na Zacharu. Zde také prožívá druhou světovou válku. Již v prosinci 1938 se jim narodí syn Romuald, toho jména III., a v roce 1943 ještě druhý syn Vlastimil.

V roce 1947 začaly v Kroměříži přípravy na výstavu nazvanou „100 let českého národního života“. Ta měla navázat na předválečnou tradici velkých kroměřížských výstav, jejím mottem byly oslavy sta let od konání ústavodárného sněmu v Kroměříži. Květná zahrada za druhé světové války trpěla stejně jako většina památek a dodat jí před započítím výstavy patřičný lesk nebyl snadný úkol. Zahradník Romuald Waller II. byl požádán, aby se tohoto úkolu ujal. Přestěhoval se s rodinou do Květné zahrady a pustil se do práce.

I díky úsilí arcibiskupských zahradníků byla výstava v roce 1948 úspěšná a zviditelnila Květnou zahradu a její ne právě dobrý stav, který podle představitelů nejen Památkového úřadu vyžadoval urgentní zásah. Po změně politických poměrů byla zahrada odebrána z církevní správy. Tehdejší Ministerstvo školství, věd a umění doporučilo Místnímu národnímu výboru v Kroměříži obrátit se na významného architekta Pavla Janáka (1882-1956) s žádostí o vypracování projektu na obnovu zahrady. Dopisem ze 14. července 1949 byl Pavel Janák oficiálně písemně požádán o vytvoření plánů, dle kterých bude možno upravit Květnou zahradu v Kroměříži tak, aby odpovídala původnímu stavu ze 17. století. „Těšíme se, že nám pomůžete vybudovat z Kroměříže a z jeho krásných zahrad turistické středisko, které k nám přiláká nejen hosty tuzemské, ale i zahraniční.“ Pavel Janák nejprve vytvořil projekt na obnovu prostranství před kolonádou. Plány dokončené v roce 1951 byly v zápětí realizovány. Musely být odstraněny již přerostlé skupiny jehličnanů před rotundou i památník arcivévody Rudolfa (přemístěný do Podzámecké zahrady). Na parteru zůstaly zachovány některé zajímavé solitérní stromy a pod nimi se rozvinula mozaika květinových záhonů. Pavel Janák měl na obnově zahrady spolupracovat i nadále, ale vážně onemocněl. Pan Romuald II. a jeho spolupracovníci (pět stařečků) nejen sami zakládali dnes tolik obdivovaný „Janákovův parter“, ale pečovali i o řadu prvků, které v současnosti již v zahradě nenajdete: o rozárium (dnes čtvercové bludiště), o ovocné stromy a především o staré zahradnictví. To se nacházelo ve Štěpnici u východního Pstružního rybníčku. Tvořily jej ústřední budova velké oranžerie (podobná teplému skleníku v Čestném dvoře), množství pařenišť a tzv. „Ležák“, bývalý ananasový skleník, a sloužily k předpěstování sadby letniček. Za nimi stál malý skleníček mazlivě nazývaný „Curdík“, ten sloužil na

předpěstování semenáčků begonií. Po vybudování Janákova parteru se v tomto zahradnictví ročně vypěstovalo okolo 100 000 květinových sazenic.

Vzhled zahrady se měnil nejen přímým působením člověka. Na mnoha dobových fotografiích Květné zahrady se objevuje mohutná vícekmenná borovice vejmutovka (*Pinus strobus*) rostoucí před kolonádou. Vždy budila pozornost a úctu přichozích. Okresní konzervátor Státního památkového úřadu pro Moravu a Slezsko v Brně, kroměřížský gymnazijní prof. Jan Havlíček, ve své zprávě z 7. října 1936 uvádí, že „její kmen má objem asi 500 cm a v malé výšce od země se již rozvětňuje a její větve mají sílu asi 150 cm“. Tradovalo se, že ji vysadil již zakladatel zahrady biskup Karel Lichtenštejn – Kastelkorn, což je málo pravděpodobné, protože v Evropě se tato americká dřevina začala pěstovat až na počátku 18. století. Nicméně v roce 1956, za bílého dne a bezvětří se strom zřítíl, jeho houbovou chorobou narušený kmen již neunesl tíhu mohutné koruny.

Bylo čerpáno z článku Lenka Křesadlová: Zahradnický rod Wallerů v Květné zahradě v Kroměříži
Sborník Národního památkového ústavu územního odborného pracoviště v Kroměříži, 2010
ISBN 978-80-87231-01-02

Pohled na nově založené květinové záhony na Janákově parteru před kolonádou, v levém rohu kmen mohutné borovice vejmutovky (50. léta 20. století).

Pivařů se v Kroměříži hospodářská krize příliš nedotkla

Putování po kroměřížských restauracích musím už tradičně začít změnami, k nimž došlo na konci roku 2009. Po rekonstrukci byla Radniční kavárna otevřena 12. března jako vinárna, ale od května tu je přidáno pivo Lobkowicz a pivo z Uherského Brodu „Kounic“. Na konci května byla opět uzavřena a předána novém pronajimateli. Nový nájemce ji 23. června otevřel jako Radniční sklípek - nekuřáckou restauraci, kde je na čepu Bernard. Po získání posledního razítka restaurace Stará střelnice je v provozu od 12. března jako další nekuřácká restaurace i s dětským koutkem! Už v říjnu 2009 ukončil činnost Cortez club ve Vodní ulici (zvaný jako ponorka). Od března znovu otevřen (s novým pronajimatelem jako Herna-bar Tequilla), na čepu má Starobrno.

Co se změnilo v roce 2010? Od 1. ledna je uzavřen sklípek U Zvonu, ale od 28. června ho nový pronajimatel otevřel znovu. Na čepu zůstal Gambrinus a Plzeň. Z technických důvodů v dubnu uzavřena restaurace U Mlýna. A nový majitel ji od 1. července otevřel s překvapením. Budvar se vrací do Kroměříže - na čepu Budvar 10 a 12. Navíc ještě Pardál Echtt. V dubnu byl také přerušen provoz Sanča House, ale od června je zase v provozu, sortiment stejný, ale jiný název, „Hospůdka u Sanči“. V M-Clubu se od listopadu provádí rekonstrukce budovy, necháme se překvapit, co zde bude po jeho otevření. Letošní ztráty: Krčma v tvrzi naposledy otevřená v červnu, potom definitivně uzavřená a budova přestavěná na rodinný domek. Bohužel také v září ukončil svoji činnost Hotel v Jánské.

Pokračuji změnami značek piva: U Stloukalů (Fčelka) zrušen Pardál a nahrazen Kozlí-

kem. V Koruně zrušena Plzeň, zůstal jen Radegast a Kozlík. V Havlíčkově ulici v Athéně přidán k Plzni také tmavý Masters. Název restaurace Mušketýr ve Vodní ulici změněn na Restaurace u Nohejlů. V kavárně Slavia změna piva na Lobkowicz 12 a Prima 10 z pivovaru Janáček. V pizzerii Na Jízdárně přidali Gambrinus a točený Birell. V Caffé incoutro přidali ještě Staropramen 11. V Steak baru napřed zrušen Staropramen, zůstala jen Plzeň, ale od října jen Radegast a Svijany 11. Výjimečně také Svijanská Kněžna, polotmavá třináctka. V Hrb-baru k Holbě přidán ještě Zubr 11, ale v říjnu definitivně zrušen. Nový majitel na stejném místě vybudoval TA-BU music club, otevřeno denně mimo neděli. Na čepu je Zubr 12. Pizzerie U Dragouna změna piva na Radegast a Plzeň. Disco club Oskol jako restaurace již nefunguje, jen v pátek a v sobotu diskotéka. Poslední informace, že nový majitel provádí opravy Na Hradě a tím pádem je zatím uzavřeno.

Následují změny v druhé kategorii - herny a občerstvení: Solný důl RELAX v Sokolském domě už nečepuje točené pivo. V Podzámecké zahradě u Colloredovy kolonády zůstal Mušketýr, ale navíc také Krušovicke černé. Na požádání dělají i řezané pivo. V herně Na Myslivně změna na Radegast a Svijany 11. Bistro U zámku kromě Zubra točí

Foto: -kam-

na střídačku také Maestro. V herně Tipsport (Canada) ke Gambrinusu přidán Zubr. A jen v červenci přidán na zkoušku Patriot z pivovaru Janáček. Bar-Kmotr má nového majitele. Změna na Bar-Tropic, Gambrinus ale od října Svijany 11 a příležitostně také Svijany 13 kvasničák.

Do tohoto seznamu přibyly následující podniky: vinárna na náměstí Míru, na čepu Svijany. U zimního stadionu postaven londýnský autobus double-deck car a v něm je zřízena Pizerrie U Beana, čepují Rade-gast. Pojízdný karavan, který má působitě na různých místech (Stoličkova, Obvodová, Hanácké náměstí apod.) nabízí Birrell nebo Kozlíka. Ve Ztracené ulici (budova bývalé pekárny AVOS) je od 20. července otevřeno Caffé bistro Matiné, čepuje jen Birrell. Na Velkém náměstí vedle Církevní základní školy je od listopadu otevřena Herna-bar RIMINI, otevřeno nonstop, na čepu Gambrinus 11. Nový majitel PAL-Magnetonu nařídil v občerstvení ve vstupní bráně podniku jen nealkoholické nápoje, a tak nyní čepují jen Birrell. V prosinci uveden do provozu Bowling U Nedopilů s občerstvením Plzeň.

Minulé putování jsem končil s přáním, aby přibývalo víc nekuřáckých restaurací. Na konci letošního roku je následující stav: celá restaurace nekuřácká – Stará stělnice a Radniční sklípek. Oddělené místnosti - Wechův dvůr a Piano exklusive. Statistický přehled máme takový:

Hospody, restaurace a hotely 69

Herny, občerstvení, bistra 42

Celkem 111 míst, kde v Kroměříži nabízejí točené pivo.

Na jakou značku piva si můžeme v Kroměříži zajít: Plzeňský Prazdroj, Gambrinus, Velkopopovický kozel, Hanušovice-Holba, Litovel, Zubr, Bernard, Staropramen, Braník, Krušovice, Zlatý bažant, Baron Trenck, Starobrno, Stella Artois, Hoegaarden, Maestro, Shofferhoffer, Heineken, Masters,

Granát, Birrell, Březňák, Edelwiess, Svijany, Budvar, Pardál Echtt, Lobkowicz, Janáček, piva z kroměřížského minipivovaru Černý orel. Třicet značek, zatím největší počet od roku 1999, odkdy to sleduji. Největší rozšíření v restauracích dosáhl pivovar Svijany. V roce 2009 jej měl na čepu jen Wechův dvůr, letos přibyla vinárna na náměstí Míru, herna-bar Na Myslivně, Steak bar ve Ztracené a Bar Tropic. Pro získání více odběratelů a pro spokojenost zákazníků vaří pivovary příležitostní speciály. Z této nabídky většinou od pivovaru Heineken (vařeno v Brně nebo ve Velkém Březně) jsme v loňském roce mohli v našem městě ochutnat: na Zelený čtvrtek zelené pivo 13, v červnu na svátek Jana Svatojánského pivo 14, v srpnu na závěr žní dožínkové (pšeničné) pivo, na sv. Václava Svatováclavské pivo polotmavý ležák 21 a před Vánoce polotmavý speciál 15 – Regenerátor. Jako bonus Radniční sklípek nabízel polotmavý speciál 19 z minipivovaru Matuška – Broumy. K tomu ještě máme speciály z místního minipivovaru Černý orel jak na Velikonoce, tak i na Vánoce.

Kroměřížský pivní turista

Z Apoštolů je Nanebevstoupení Krista aneb jak to bylo s Veronesem

Mezi poklady zámecké obrazové galerie v Kroměříži patří bezesporu dílo Caliariho, zv. Paolo Veronese (1518 Verona - 1588 Benátky), vystavené a v katalogu uváděné pod názvem Jedenáct apoštolů (okolo roku 1575).

Syn kameníka Gabriela se v rodné Veroně stal žákem Antonia Badilieriho, kterému pomáhal jako freskař při výzdobě vil a paláců. Ohlasem jeho obrazu v mantovském dómu (Pokušení sv. Antonína, dnes v Caen), bylo pozvání malíře do Benátek, kde dva roky (1553 - 1554) pracoval na obrazech v Dóžecím paláci (sál Rady deseti). V roce 1555 přesídlil do Benátek, kde pracoval s pomocníky (např. G. A. Fasolou) v kostele San Sebastiano, a ve městě Montagnano (oltářní obraz proměnění Páně, 1556). Tehdy se začal popisovat „Calieri“. V roce 1556 získal Tizianem přiřčenou cenu za malby v knihovně sv. Marka a byl pověřen výzdobou velkého sálu uvedené knihovny v letech 1556-1557 (získal

odměnou zlatý řetěz). Byl uznávaným portrétistou až do konce života a jeho zvláště obrovitá plátna hostin, ale i iluzivní fresky dodnes vyvolávají obdiv.

Kroměřížský obraz měl velmi zajímavý osud. V kostele sv. Františka v Padově byl Veronesem, v době jeho pobytu v Padově v roce 1575, namalován obraz Krista. Podle Ridolfiho byla dolní polovina s apoštolů odříznuta, ukradena a nahrazena v roce 1625 malířem Daminim. Kroměřížský obraz se objevil ve sbírce hraběte Thomase Arundela před rokem 1648 a pak ve sbírce Everharda Jabacha v Paříži, odkud obraz zakoupil v roce 1673 od bratří Imstenraedů biskup Karel II. z Lichtenštejnu - Kastelkornu pro olomouckou rezidenci. Obraz byl odborníky (Breitenbacher- 1925, 1932, E. A. Šafařík - 1950, 1960, 1963, 1964, Jirka - Krsek - Šafařík - 1978, Daniel - 1998) považován správně za Veronesovo dílo, ale určen jako Nanebevzetí P. Marie. Po požáru zámku v roce 1752 byl obraz jako torzo rozdělen na sedm částí, z nichž čtyři byly nepůvodní doplňky, namalované patrně před rokem 1667. V letech 1952 - 1960 byl obraz akademickým malířem - restaurátorem Národní galerie v Praze Mojzířem Hamsíkem podroben průzkumu a restaurován. Restaurátor odstranil nahore přimalované nohy P. Marie a tři úzké pásy spodní části. Obraz přivedl do dnešního stavu a po dlouhém „hostování“ (od r. 1960) v Národní galerii v Praze a jednáních o vrácení v roce 1992 doputoval zpět do Kroměříže.

V roce 1991 bylo požádán farní úřad v kostele sv. Františka o zaslání barevného snímku obrazu. Po dlouhé době jsme tak poprvé mohli vidět přemalbu dolní části Daminim (1625) a pomocí počítače horní část fotografie spojit s kroměřížskou polovinou. Výsledek potvrzuje nejen správnost autorství a určení obrazu (Nanebevstoupení Krista), ale i dokonalost původního určení a především restaurátorskou přesnost při záchraně tohoto díla.

Kollárovo cestování do Horní Itálie roku 1841

Kroměřížská zámecká knihovna má ve svých fondech mnoho cestopisů z 1. poloviny 19. století, které jsou většinou psány německy. Jednou z výjimek je kniha slovenského evangelického kněze Jána Kollára, pišícího česky (či staročesky), s dlouhým názvem Cestopis obsahující cestu do Horní Itálie a odtud přes Tyrolsko a Bavorsko se zvláštním ohledem na slavjanské živly roku 1841 konanou a sepsanou od Jana Kollára právě proto, že není psaná německy. Kollár se na 363 stranách rozepisuje o své cestě, setkáních s různými lidmi a v přílohách doplňuje zajímavosti a také jména všech známých slovanských umělců. Na konci úvodu uvádí, že „Cokoliv zajisté v dějinách, v zeměpisu, v uměních našeho jest, paběrkujme a kořistujme pro velikou budoucnost, přivlastníme to sobě a národu“. Když přihlédneme k dnešním možnostem cestování, mohou některé popisy cestování působit zábavně, nicméně kniha nic neztrácí na zajímavosti a působivosti ani v naší době.

Cyril Měsíc, knihovník AMK

Foto: -kam-

Advent na zámku

Tradiční předvánoční dílna – řemeslný jarmark se konal na nádvoří Arcibiskupského zámku a v balkónových sálech po celý den 7. prosince. Návštěvníci nakupovali přímo u výrobců, ochutnávali medovinu a punč, zněla příjemná hudba, prostě pravá předvánoční nálada. V adventním zábavním programu se představili žáci Církevní základní školy, Základní umělecké školy, studenti Arcibiskupského gymnázia a Biskupští manové. -kam-

Symbolickou pásku před bowlingovými drahami společně přestříhli člen Rady Zlínského kraje Jaroslav Drozd a majitel František Nedopil.

Foto: -kam-

Zahradách. „Zpočátku budou bowlingové dráhy sloužit k přátelským zápasům veřejnosti, později tu zahájíme i turnaje registrovaných hráčů,“ upřesnil František Nedopil. Nejnovější sportovní aktivita v Kroměříži splňuje všechny nejpřísnější parametry pro bowling, takže je nejlepší nejméně ve Zlínském kraji. Slavnostního přestřížení pásky se v sobotu 11. prosince zúčastnil člen Rady Zlínského kraje Jaroslav Drozd. Ke slavnostní náladě úspěšně přispělo vystoupení orientálních tanečnic ROSE LINE s břichními tanci. -kam-

Nová bowlingová hala uspokojí i ty nejnáročnější

„Není to stavba jen pro moji radost, bude sloužit sportovnímu vyžití široké veřejnosti. Bowling mohou hrát jak hodně mladí, tak senioři,“ prohlásil před otevřením moderní bowlingové haly 11. prosince dopoledne majitel František Nedopil. Bowling spolu s kuželnou se nacházejí ve Skopalíkově ulici v Dolních

KROMĚŘÍŽSKÝ ZPRAVODAJ - kulturně - společenský měsíčník. Ročník 8/2011.

Vydává město Kroměříž. **Šéfredaktor** Mgr. Miroslav Karásek. **Redakční rada:** MUDr. Jarmila Čihalová, Mgr. Pavel Zrna, Mgr. Miroslav Karásek. **Adresa redakce:** Kroměřížský zpravodaj, Městský úřad, Odbor školství, kultury a státní památkové péče, Husovo náměstí 534, 767 01 Kroměříž. Tel.: 573 321 210, fax: 573 321 202, e-mail: zpravodaj@mesto-kromeriz.cz.

Grafické zpracování a příprava pro tisk: František Valer. Tisk: KATOS CZ, s.r.o., Kojetín.

Vychází 10. ledna 2011 nákladem 2 800 kusů. Cena 5 Kč. <http://www.mesto-kromeriz.cz/kz.asp>

Redakce nezabývá předplatné ani zaslání poštou. Uzávěrka příštího vydání je 16. ledna 2011, vyjde

31. ledna 2011. Přetiskování článků je povoleno jen se souhlasem vydavatele. Nevyžádané rukopisy nevracíme.

Povolení Ministerstva kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14888.

Proměny kroměřížské Mánesovy ulice – horní snímek je z května 2008, dolní z prosince 2010.
Foto na barevné obálce Miroslav Karásek.

8 594062 670001